

Monitor Routekaart Verduurzaming

Week van Duurzaam Erfgoed 2024

Patricia de Vries & Jan Hylke de Jong

Routekaart Verduurzaming Monumenten gezamenlijke ambitie

Klimaatakkoord Parijs

Nederland

www.duurzaamerfgoed.nl

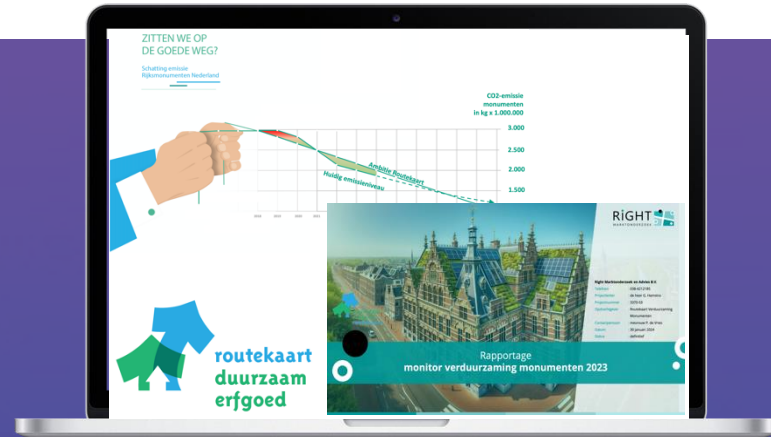
Doel CO2
reductie van **40%**
in **2030** en **60%**
in **2040**

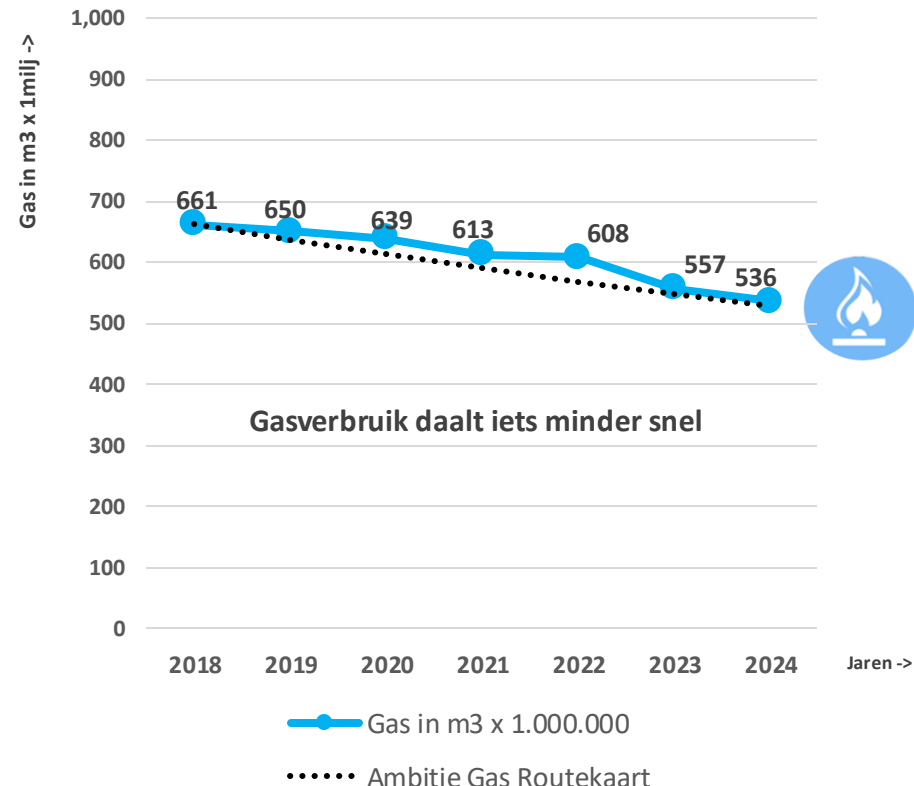
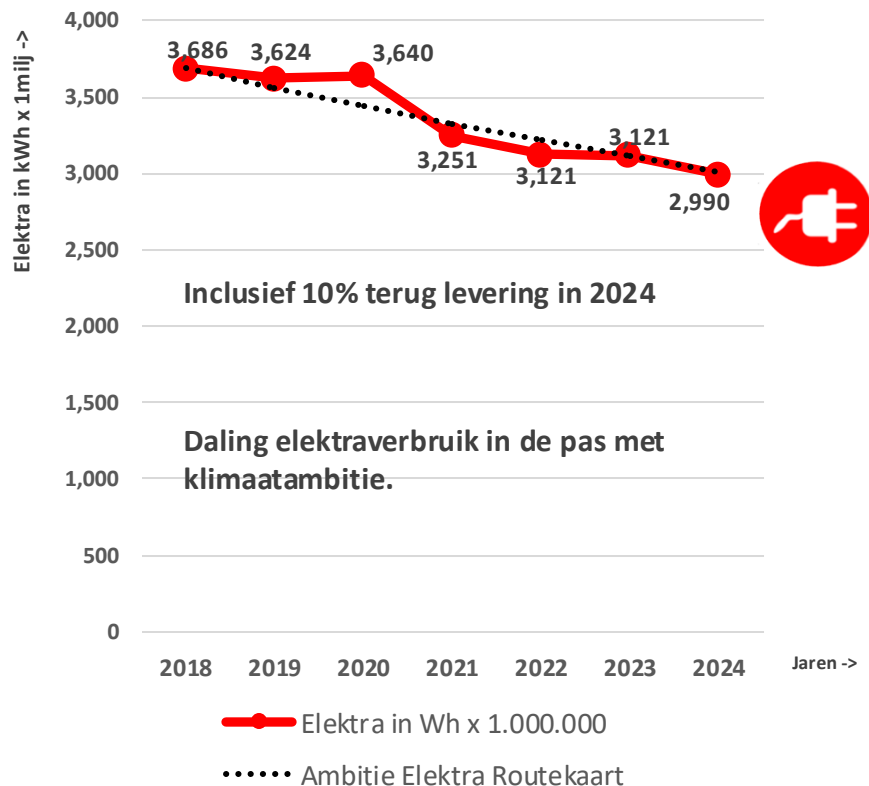
Gemiddelde over
gehele
monumenten-
voorraad in
Nederland

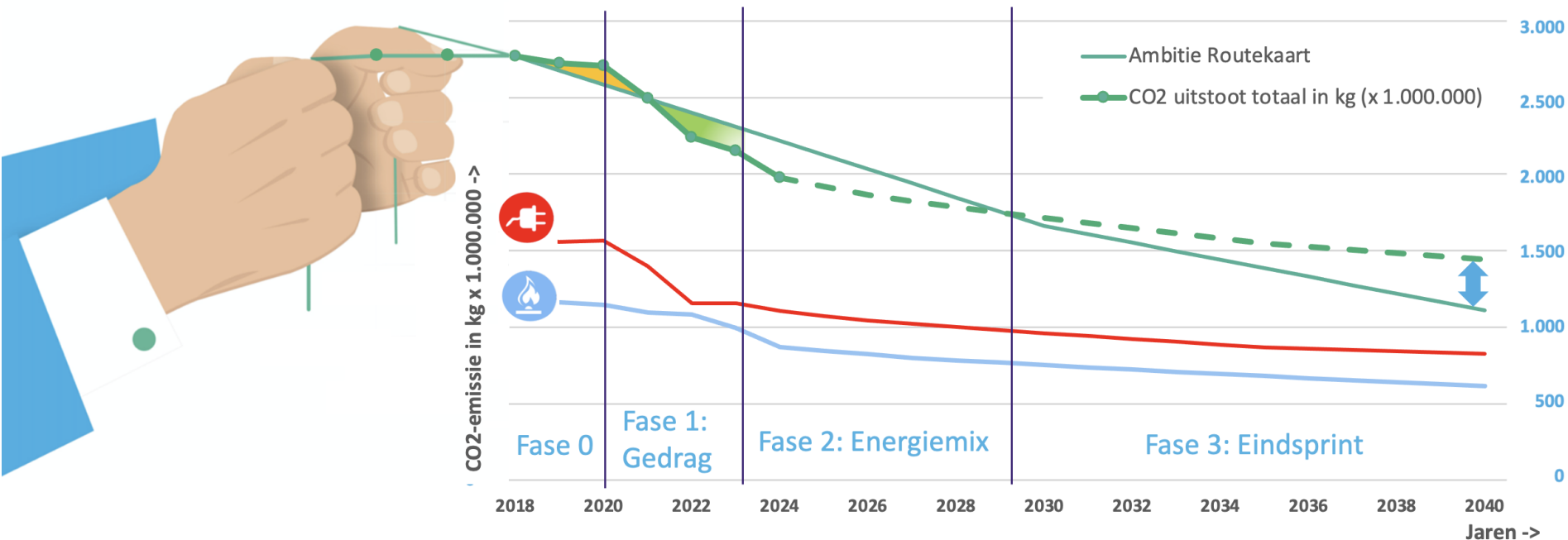
Routekaart is
van
erfgoedsector

Verbruik elektra en gas 2018 – heden monumenten Nederland

Huidige en verwachte CO2-emissie monumenten Nederland

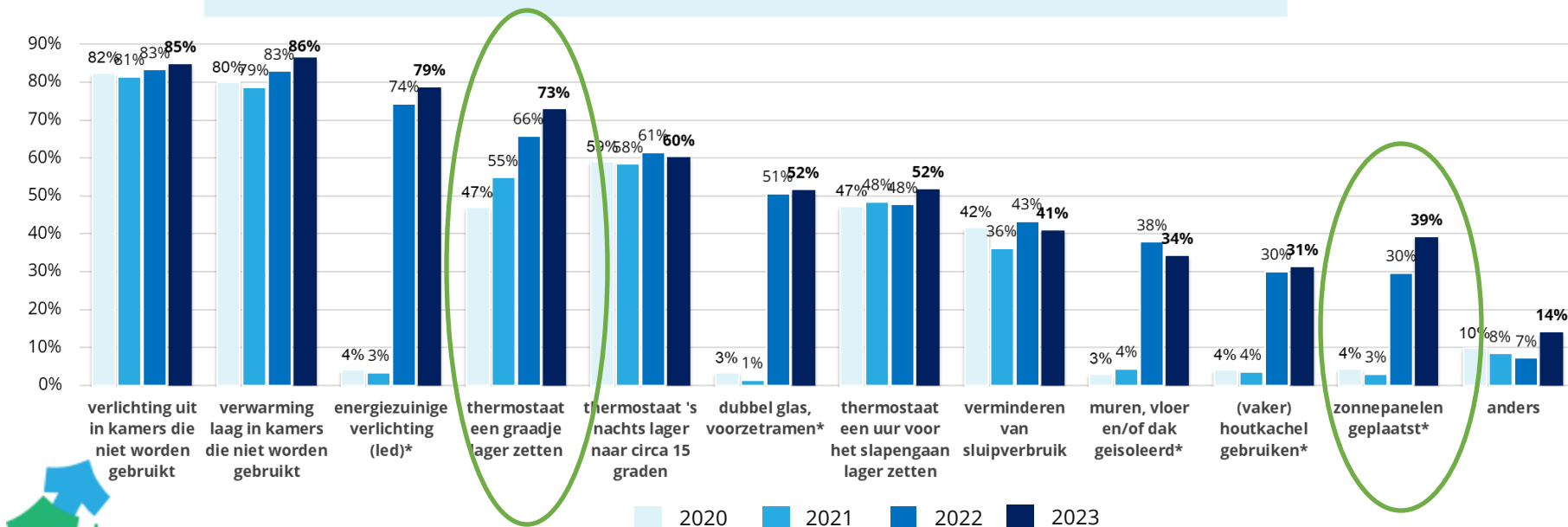

CO2-emissie daalt momenteel sneller dan ambitie Routekaart monumenten als gevolg gedrag en groenere energiemix.

Huidige maatregelen om minder energie te verbruiken

Wat doet u nu al in uw monument om minder energie te verbruiken?

meerdere antwoorden mogelijk | basis: alle respondenten n=555 (2023)

Ambitie < 3 jaar

Overweegt u binnen de komende drie jaar één van de volgende duurzaamheidsmaatregelen te nemen?

meerdere antwoorden mogelijk | basis: alle respondenten n=555 (2023)

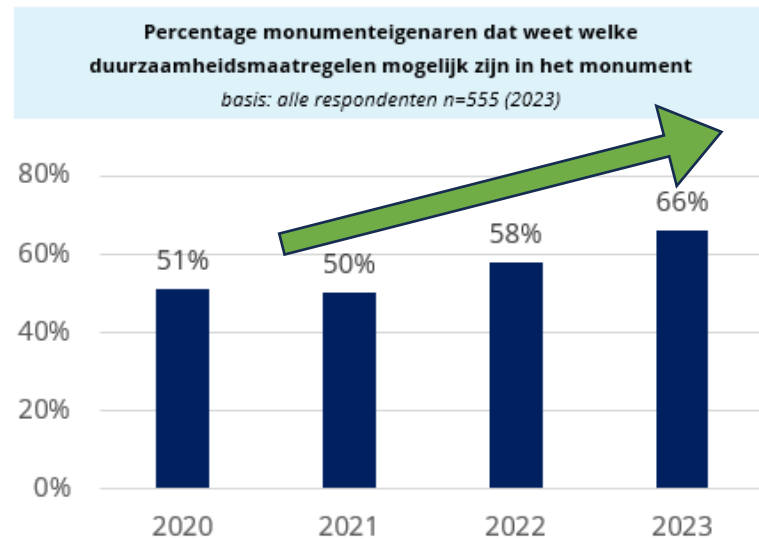
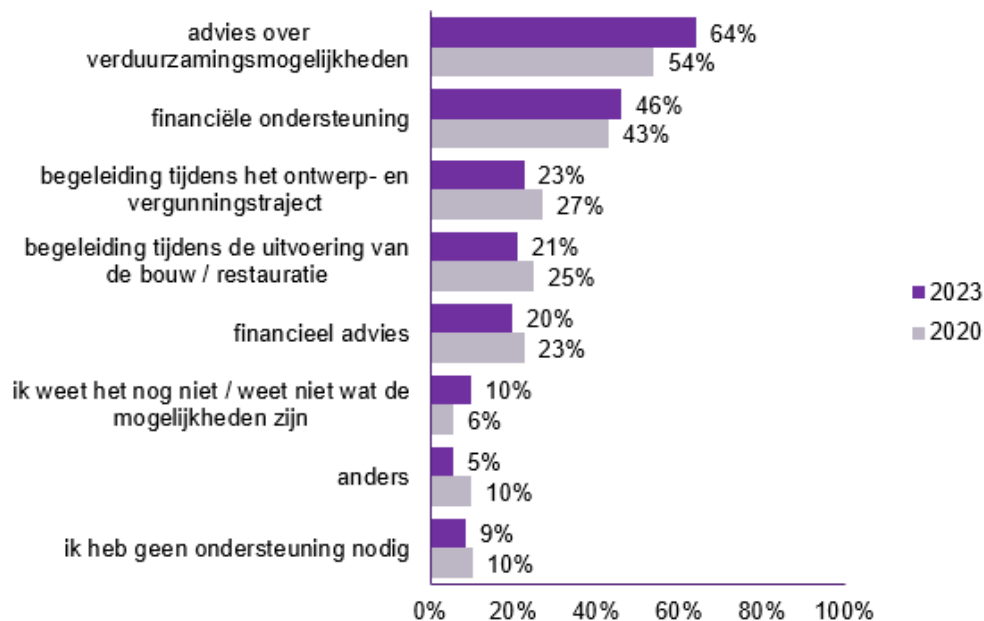
energie-voorzieningen	2020	2021	2022	2023
zonnepanelen	26%	33%	40%	28%
hybride warmtepomp	9%	19%	23%	25%
warmtepomp	11%	18%	20%	20%
zonneboiler	9%	8%	11%	8%
HR(e)-ketel (gas)	7%	11%	7%	8%
hout gestookte installatie	2%	5%	5%	4%
brandstofcel	2%	3%	1%	3%

isolerende maatregelen	2020	2021	2022	2023
verhogen isolatiewaarde ramen	25%	34%	30%	32%
isolatie dak	17%	24%	25%	23%
isolatie vloer	17%	21%	22%	21%
isolatie gevels	12%	21%	19%	19%
voorzetramen	18%	21%	19%	17%

basismaatregelen	2020	2021	2022	2023
kierdichting	22%	27%	30%	23%
energiezuinige apparaten	12%	18%	17%	14%
radiatorfolie	12%	14%	16%	8%
dikke isolerende gordijnen of raamluiken	10%	16%	15%	13%
energiezuinige verlichting	11%	14%	14%	10%
leidingisolatie	7%	10%	9%	10%
slimme thermostaat	6%	13%	9%	8%
schoorsteenballon / klep	3%	7%	8%	5%
thermostatische radiatorknoppen	7%	8%	6%	6%

Behoefte aan ondersteuning en bekendheid maatregelen

Kerncijfers

Ministerie OCW & BZK meet bij klimaattafeloverleg maatschappelijk vastgoed onderstaande KPI's:

KPI:	Rijksmonumenten	Gemeentelijk en provinciaal monument
1. Totaal verbruik aardgas in m ³ (x 1.000.000)	276	259
2. Totaal verbruik elektra in kWh (x 1.000.000)	1.528	1.469
3. Totale emissie CO2 in kg (x 1.000.000)	1.053	1.011
4. Verbruik via warmtenetten - nog in ontwikkeling	...	...
5. Totale oppervlakte m ² . Bron BAG	29.294.080	27.5 50.543
6. Aantal verblijfsobjecten	110.036	133.576
7. Aantal BAG panden	57.834	69.298
Teruglevering elektra	159	153

Totaal aantal verblijfsobjecten in Nederland 9.730.384. Gemeten in adressen, zijn 2,5% van de adressen in Nederland voorzien van een monumentenlabel. 1,5% van de gebouwen is monumententaal. Gemeten in objecten telt Nederland ongeveer 149.000 rijks- gemeentelijke en provinciale monumenten. Het aantal monumentnummers ligt lager omdat monumenten uit meerdere objecten kunnen bestaan.

Kerncijfers

Ministerie OCW & BZK meet bij klimaattafeloverleg maatschappelijk vastgoed onderstaande KPI's:

KPI:	Rijksmonumenten	Gemeentelijk mon*
1. Totaal verbruik aardgas in m ³ (x 1.000.000)		536
2. Totaal verbruik elektra in kWh (x 1.000.000)		2.998
3. Totale emissie CO2 in kg (x 1.000.000)	2.064	
4. Verbruik via warmtenetten - nog in ontwikkeling	..	
5. Totale oppervlakte m ² . Bron BAG	29.294.080	27.550.543
6. Aantal verblijfsobjecten	110.036	133.576
7. Aantal BAG panden	57.834	69.298

Teruglevering elektra

312

..

Uitkomsten in perspectief

Wat is nodig om jaarlijks 2.064 miljoen kg CO2 te compenseren?

- Gemiddelde boom neemt 25 kg CO2 per jaar op (bron: Staatsbosbeier).
- Voor compenseren 2.064 miljoen kilo CO2 zijn $2.064.000.000 / 25 = 82.560.000$ bomen nodig.
- 1 Hectare commercieel bos bevat 2.000 bomen.
- Vereist 41.280 hectare (82.560 voetbalvelden).

De Noordoostpolder heeft landoppervlakte van 460.000 hectare (460 km²).

90% Noordoostpolder dient (extra) beplant te worden met bomen om de jaarlijkse CO2-emissie te compenseren.